

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserati
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
nških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pre pošilj. prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 237.

V Ljubljani, v torek 16. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Javni občni zbor polit. društva „Edinost“

dne 14. oktobra 1900 v Barkovljah
(Izv. poročilo.)

Vkljub zelo neugodnemu vremenu zbralo se je minolo nedeljo v prostorih »Narodnega doma« v Barkovljah okoli 500 oseb, domačinov in Tržičanov, da poslušajo poročilo o delovanju pol. društva »Edinost« v minolem letu. Med navzočimi so bili tudi bivši drž. poslanci Spinčič, istrski deželni poslanci dr. Dinko in dr. Matko Trinajstić, dekan Kompare in tržaški deželni poslanci dr. Gregorin, dr. Rybač in Ivan Goriup. Istrski poslanci dr. Laginja, dr. Jenko in Stanger so poslali pismene oziroma brzojavne pozdrave. Po običajnem pozdravu predsednika polit. društva »Edinost« prof. Mandiča je poročal tajnik dr. Slavik o društvenem delovanju minolega leta. Iz istega izhaja, da je imel odbor polne roke dela: prirejal je javne volilne shode o volitvah v mestni svet oziroma deželni zbor tržaški ter imel v tem lepe vspehe; zmagali smo v petih volilnih okrajih. Da nismo tudi v zadnjem okraju (Škedenj), pripisati je priseljevanju novih volilcev-Italijanov, italijanskemu denarju, osebi nasprotnega kandidata, ki ima v okraju mnogo vpliva, in pa izdajstvu nekaterih naših ljudi. Pa tudi v tem okraju naša stvar ne nazaduje, ter je zadnja volitev mnogo pripomogla, da se je vzbudila narodna zavest. Razven tega je društvo priredilo več ljudskih shodov po okolici in v mestu ter na istih razpravljalo o ljudskem štetju, o slovenskih šolah itd. Skrbelo je za pravilnost volilnih imenikov ter pridobilo nad 400 volilcem volilno pravico. Poročilo tajnikovo naglašja z veseljem, da se v Trstu in na Primorskem še ni pojavil črv, kateremu je ime domači prepir.

Iz blagajnikovega poročila posnemamo, da je imelo društvo koncem leta 1899 le okoli 600 K premoženja ter da šteje nekaj nad 300 članov, kar je vsekako premalo za tako važno društvo.

V odbor so bili izvoljeni vsi dosedanji udje, le na mesto dr. Žuccona, ki se je preselil v Pulj, je bil izvoljen dr. Ferdo Černe.

O položaju je poročal prof. Spinčič. Položaj se v bistvu ni spremenil tekom zadnjega leta. Govornik je primerjal borbe med strankami v Avstriji z borbami v drugih resnično parlamentarnih državah. Tam se oblasti ne mešajo v boje strank; katera stranka zmagaja, tisti se izroči vlado in to vlado se spoštuje. Tako na Angleškem, kjer se borita že 500 let dve veliki načeli: konservativno in liberalno, — tako na Francoskem, kjer se borijo republikanske in monarhistične stranke. Pri nas je drugače; pri nas se borijo politični narodi proti narodom, pri nas se ne vlada parlamentarno. Pri nas imamo dve veliki skupini, katerih prva hoče prevlast, hegemonijo, druga pa ravnopravnost.

Prva skupina se sklicuje na nekaj malo zgodovine; ker so Nemci in na Primorskem Italijani vladali nekoliko časa, hočejo vladati na veke. Tudi druga skupina se poziva nekoliko na zgodovino, na zgodovino postanka naše države, na stoletno neodvisnost, zlasti pa na prirodno pravo človeško in božje, na krščansko načelo ljubezni. Prva skupina hoče krivico, druga pravičnost. Ti dve veliki skupini borita se že pol stoletja za moč, ne da bi se z vsemi eksperimenti ves ta čas v bistvu kaj spremenilo.

Govornik je očrtal na kratko zgodovino našega državnega življenja od 1848. leta do danes ter o tem prišel do zaključka, da je edino mogoča ustava, ki bi zamogla rešiti našo državo pogina, ustava Belcredijeva leta 1865. Ta ustava temelji na razdelitvi monarhije po zgodovini, po prirodi, po krvi. Razdelil jo je namreč v nemško alpsko skupino, v skupino češke krone, v skupino rusinsko-poljsko, v Ogersko s Sedmogradsko in v skupino hrvatsko-slovensko. Ali to ustavo zakopali so že leta 1866 in do danes se ni našlo državnika, ki bi jo izkopal iz arhivov ter izdal v popolnjeni obliki. Ves ta čas, od leta 1866, ko so današnji naši »ljubi prijatelji« Prusi in Italijani navalili na monarhijo, katero so obranili takrat Slovani, se je vedno z manjšim ali večjim tempom delalo na to, da se potlači Slovane in zagotovi gospodovalnim narodom hegemonijo za vse čase. V to svrhu so napravili iz centralistične države dualistično; hegemonijo so

si razdelili Nemci in Mažari, da, kakor je rekel neki državnik, lažje pritiskajo Slovence ob zid.

Za časa Taaffeja je bilo malo manj sile. On je dal nekaj mrvic Poljakom in Čehom, ker pač ni mogel drugače. Pod njim se je uvela ona »srečna« doba, pod katero še živimo danes. Tudi Taaffe je zgubil sčasoma zaupanje na vseh straneh in padel je, žal, o času, ko je hotel izvesti volilno preobnovo. In potem smo doživeli in preživeli koalicijo, Gautschevo »zimsko« ministerstvo, Badenija in Thuna. Poslednja sta uvidela, da se ne da vladati v Avstriji več tako, kakor doslej, da se mora enkrat prenehati s hegemonijo in suženjstvom, in nameravala sta korenite spremembe v naši državi. To pa se jima je zabranilo pod vplivom tujcev, večnih sovražnikov Avstrije. In doživeli ter preživeli smo Claryja, ki je Čehom vzel še ono malo pravice, ki jih jim je bil Badeni dal — in doživeli smo Körberja. To je mož, ki je poln pravičnosti v ustih, a v svojih delih pa ravno tako skrbi za prevlast Nemcev in pri nas Italijanov, kakor njegovi predniki.

Glede Primorja drži se načela, da ga se ne more izročiti Nemcem, zato ga prepušča Italijanom, da ga oni poitalijanijo, češ, z Italijani bomo potem imeli lahek posel. Na to se dela po gotovem načrtu, kakor je bil ustanovljen pred 20 leti v Berlinu. Govornik je slikal potem najnovejše razmere: omahljivost nemške katoliške stranke, farijezstvo Nemcev glede češke obstrukcije, ki so na svojo obstrukcijo že do cela pozabili, ter izrekel prepričanje, da parlament tudi po novih volitvah ne bode mogel delovati, ker pri nas vlade stvarjajo parlament, ne pa, kakor drugod: parlament vlado. Vkljub temu, da nimamo od novega parlamenta pričakovati uspešnega dela, moramo se udeležiti prihodnjih volitev, da pokažemo urbi et orbi, da smo še tu in da hočemo biti. Govornik je zaključil z navdušenim apelom, da pojdimo vsi pogumno v boj. Pravica mora zmagati. Svaka sila do vremena — a Bog pravice na veke!

Nepopisno navdušenje je sledilo temu govoru. O govorih sledečih govornikov, zlasti gospoda dr. Rybača, ki je govoril o prihodnjih volitvah in katerega je vladni za-

stopnik zopet enkrat pretrgal, in č. gospoda J. Kompareta, ki je v krasnem govoru razlagal uprav gorostasne razmere v isterskem deželnem odboru in v cerkvenih oblastih, ki sprejemajo italijanske dijake v semenišča, ne da bi isti kedaj obiskali javne šole, dočim o hrvatskih, ki so dovršili študije n. pr. na Reki, še leta in leta poizvedujejo, da-li so avstrijski državljani — sporočim vam prihodnjič.

Omenim naj še, kakor že javljeno v brzojavki, da je zbor postavil kandidatoma za peto kurijo v Istri dr. Laginja, za Trst in okolico pa dr. Rybača. Shod je trajal tri in pol ure.

Volilno gibanje.

Volilno gibanje na Koroškem.

Iz Celovca dne 15. okt. »Kat.-polit. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« je imelo večeraj zopet dva shoda: Predpoludne v Kamenu blizu Tinj, popoldne v Prevaljah. V Kamenu sta govorila gg. Grafenauer in Podgorc. Shod je bil precej dobro obiskan. V Prevaljah je shodu predsedoval g. župnik Kesnar, govorila sta gg. Rozman in Grafenauer. Udeležba je bila prav dobra. Shoda sta se zvršila v najlepšem redu in ob navdušenju navzočih. Brezglavno hujskanje in surovosti nasprotnih listov na naše ljudstvo vendar ne napravijo tistega utisa, katerega hočejo doseči nasprotniki.

Nemški nacionalsci so večeraj zborovali v Samoti pri Trefenu, beljaski okraj. Po poročilu nekega tukajšnjega lista je prišlo »do sto kmetov«. Bržkone jih je bilo še manj. Govorila sta kandidat Janih in dr. Art. Lemiš. Iz Beljaka je prišlo več soc-dem., njim na čelu sodrug Bierkopf, ki je tudi govoril in oestro prijemal nemške nacionalsce. Odgovarjal mu je dr. Lemiš.

Soc.-dem. so sedaj tudi za Koroško imenovali svojega kandidata: črevljarja Eicha iz Beljaka. Da hočejo postaviti posestnika Tušnika iz Grebinja, je bila prav navadna raca »Grazer Tagblatt«.

Nemški listi z malo zakrito jezo napadajo slovensko duhovščino, češ, da ta najhuje posega v volilno borbo. Zasedujejo posamezne duhovnike, kakor je

»Ali ste gledali na popa, — jaz sem čisto pozabila. Ali se je ozrl pri sprevedu kedaj nazaj?«

»Ne, vedno je gledal naprej.«

»Hvala Bogu. Jaz sem se prav bala. Ali se spominjate, ko so nosili Krnjavčevićevega Djoko? Takrat se je pop trikrat ozrl nazaj, in ni preteklo leto in dan, pa so umrli trije otroci, — kako jim je že bilo ime —«.

Tako so brbljale. Pri naši mizi nismo imeli takih pogovorov. Poleg mene je sedela jako živahna devotica, ki je trdila, da je Mažarka, čeprav njen oče niti mažarski ne zna, in dasi je njena mati Švabica. Govorili smo o mažarski literaturi in politiki, a navdušena Mažarka iz gotovih vzrokov ni ravno posegla v debato.

Ko je bila gostija pri kraju, so se polagoma jeli razhajati. Naposled je ostala zalujoča družina sama.

Drugi dan sem zvedel, da je ostala sol prav taka, kakor je bila prejšnji dan. To jih je nekoliko utolažilo.

LISTEK

Sremske drobtine.

Piše D. C.

Pri mrliču.

(Konec.)

Mrliška soba je bila prav taka, kakor poprej. Le »sveta« vošččenica je že ugasnila. Mesto nje je brlelo »kandilov«.

Včasih je kaka ženica zadremala, a kmalu se je zopet streznila. Baba Mara je pravila, kako je umirala njena mati, a poslušal je ni nikdo. Zaspani in utrujeni pogledi so počivali na mrtvaškem odru. Vsi so bili izmučeni, tihi in zamisljeni. — Iz veže sem se je začul glasen ropot; iz druge sobe se je privabil Franja s svojim nosom, za njim pa drugi. Opotekali so se šumno in godrnjaje drug ob drugega in se polagoma razšli po dvorišču.

»Vse v poštenju in ljubavi — ali še nikoli nisem sedel pri kakem mrliču tako dolgo — — —« to se je še čulo, potem je vse umolknilo. V vinski sobi sta zaspala samo dva...

Bilo je skoro jutro. Ženice so se oživljale, postajale je zopet bolj živahno. Prihajali so tudi drugi ljudje: stare Rusinke, ki so delale velike križe nad mrličem, Srbkinje, ki so se neštevilnokrat prekrizale, in katolikinje, ki so škropile mrtvaški prt s sveto vodico. Prinesli so tudi krsto. Domači so zaplakali in druge žene so si siloma brisale suhe oči.

Prišlo je več črno oblečenih mož; bili so pogrebci. Dejali so mrliča v krsto; otroci in žena rajnega Mate so jokali in vpili, poljubljali so pokojniku roke, le težko so jih odpravili iz sobe. Zabili so pokrov, gori so pa pritrdili velik venec iz dišečega cvetja; spletli so ga pokojniku v slovo njegove hčere. Pogrebcom so navezali na roke velike črne robce, mali fantek, ki je nosil spredaj križ, je dobil pisano maramico.

Potem je prišel iz daljnjega sela katoliški duhovnik. Pel je z visokim glasom mrtvaške psalme in druge molitve v hrvatskem jeziku; oddaleč je stegal vrat mlad srbski pop s črno brado, kakor bi se čudil katoliškemu obredu. Prišel je tudi unijatski rusinski pop s svojo ženo, da si ogleda spreved.

Nato so odšli na pokopališče: naprej dečko s križem, potem možki, za njimi duhovnik; potem je neslo šestero pogrebcev mrliča, spremljali so je možje z debelimi prižganimi svečami; zadaj so šli jokajoči sorodniki in ženske. Vmes je pa deževalo.

Med tem so doma ženske prezračile sobo. Na mizo so postavile posodico s soljo, lepo naravnano, kos kruha, kozarec vina in jeden krajcar.

Čudel sem se, kaj bi neki to pomenilo. »To mora ostati nedotaknjeno do drugega dne«, mi je pravila žena. »Drugi dan se pogleda na sol; ako je kaj zbrbljana, tedaj vemo, da duša pokojnikova nima miru... Sicer se pa da vse skupaj prosjaku, ki pride prvi v hišo.«

Pogrebci so se počasi vračali. Stara Rusinka je pripravila veliko posodo vode, in vsakdo, ki je prišel z groblja, si je moral umiti roke ali vsaj omočiti prste. Tudi mene so prisilili.

Potem so posedli okoli miz; tukaj možje, tam ženske, v tretji sobi sorodniki. Mene so posadili med-nje. Možje so pili, žene se razgovarjale, v naši sobi je kanila še kaka solza.

videti iz teh poročil, celo po železnici, kod se vozijo in kam zahajajo. Divja besnost nasprotnikov bo naše pristaše gotovo spodbudila h še bolj odločnemu in nevstrašenemu delu v važni volilni borbi!

Volilno gibanje na Štajerskem.

Podpisani odbor kat. polit. društva za kozjanski okraj zbran dne 14. oktobra v Kozjem odobrava kandidature našega doseđanja, izvršnega, za blagor volilcev najskrbnejšega, še posebej za naš okraj prezslužnega poslanca g. Žičkarja, ter odločno zavrača napade zoper duhovščino sploh in g. Žičkarja posebej, katere gromadi zadnji čas zoper mišljenje vseh prebivalcev okraja majhna peščica šele sem prišlih ljudi v »Slov. Narodu«.

Odbor katol. polit. društva za kozjanski okraj, dne 14. oktobra 1900.

Mark. Tomažič m. p. predsednik, Ant. Ribar m. p., Miha Volavšek m. p., Miha Horvat m. p., Miha Maček m. p., Janez Bah m. p., odborniki, Adolf Voučina m. p. tajnik.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. oktobra.

Kandidatura barona Dipaulija.

Baron Dipauli še ni odstopil od svoje kandidature v peti skupini, akoravno se je baje že nad 80 občin izjavilo proti njegovi kandidaturi. Vedno je namreč še precej nade, da se v zadnjem hipu razmere obrnejo na bolje, tembolj ker nemški radikalci niso našli potrebne pomoči od strani, od katere so jo pričakovali z vso gotovostjo. Precej občin skih zastopov vztraja še neomajno na strani svojega izvršnega poslanca in upati je, da bodo tudi volivni možje ostalih »radikalnih« občin v odločivnem trenutku glasovali za Dipaulija. Vendar so pa računali konservativni veleposestniki tudi s prvo eventualnostjo in posrbeli, da pride Dipauli vkljub temu v parlament. Sklenili so namreč kompromis z nemško-liberalnimi veleposestniki ter določili, da ti kandidujejo dr. Grabmayra in grofa Terlago, konservativci pa grofa Consolati in event. barona Dipaulija. — Italijanskim veleposestnikom, s katerimi so bili dosedaj dalj časa zvezani konservativci, to seveda ni všeč ter z vso silo udrihajo po nemških liberalcih, češ, da slabo umevajo nemško »gemeinbürgerschaft«. Baron Dipauli bo pa vkljub temu poslanec.

„Pester Lloyd“ o grofu Reverteri. Imenovani mažarski oficijozni list z velikim veseljem poroča, da stopi poslanik grof Revertera koncem leta v stalni pokoj, potem pa piše: Grof Revertera se umakne, ker sta mu visoka starost in dolga službena doba podelili pravico, živeti nadalje v brezskrbnem miru. Svoje dolžnosti je izpolnjeval vsak čas zvesto, z veliko verno in spretnostjo v smislu navodil zunanjega urada, in očitano, da je na svojem mestu pospeševal kaka ultramontanska stremjenja ter da se ni oziral na interese Ogerske, je popolnoma neosnovano. Grof Revertera ni niti delal kedaj politike na svojo roko, niti ni prišel v nasprotje s svojimi nazori, ko je v cerkveno političnih zadevah zastopal ideje obeh držav. Javno mnenje Avstro-Ogerske nima torej nikakega poviča, metati kamenje za odhajajočim poslanikom. — Tej pisavi se moramo pač čuditi, ker je znano, kako veselje je zavladovalo med Mažari, ko vidijo, da je izpolnjena jedna najbolj vročih njihovih želja. — Naslednikom imenuje »P. L.« grofa Alberta Apponyja, ki si je že davno želel, priti z diplomatskim življenjem.

Bryanova kandidatura za predsedniško mesto je sedaj stvar, s katero se peča vse v severoameriških zveznih državah. Na zmago Mac Kinleyevega tekmečarja sicer še nihče resno ne računa, ker bi dobil ko bi se volitve vršile sedaj, le 158 glasov, mejtem ko bi jih Mac Kinley združil nase 268, toda bodočnost je precej negotova. Bryan je že obrazil ves severno zahodni del, kjer mu je zagotovljena večina, ter se je že podal na vzhod in ravno danes nastopi v Novemjorku, v »sovražni deželi«, kakor sam imenuje dosedaj Mac Kinleyu udano mesto. Na zahodu ne bo našel mož toliko somišljenikov in celo politiki, ki podpirajo Bryanovo kandidature, izjavljajo, da tu ne more računati na večino.

Češki deželni zbor se sedaj nima gotovosti, ali ga vlada skliče ali ne. Nemški liberalci z vso silo pritiskajo na vlado, naj ne ugodí želji čeških odbornikov. In res poročajo listi a la »N. Fr. Presse«, da se vlada ne more odločiti za naprošeno zasedanje, ker ji češki deželni odbor ne more dati poročila, da bo vsa debata nepolitična. A ta sklep še ni definitivni in se po izjavah oficijoznih sme računati na to, da bodo sklicani vsi deželni zbori h kratkemu zasedanju.

Prški štáje postavijo baje v peti skupini svojega lastnega kandidata in imajo nekoliko upanja na zmago. Računajo pa takole: V Pragi je 4—5000 židov. Breznovski bo dobil pri prvi volitvi kakih 12.000 glasov, soc.-dem. 7000, narodni delavci 4000, radikalci 2000, antisemitje 4000, Masarykovi 1000 in židje 4000 glasov. Prišlo bi torej do ožje volitve, pri kateri bodo baje antisemiti glasovali z Mladočehi, vsi ostali bodo pa baje glasovali za žida. — Ali kali?

Transvalski predsednik Krüger bo na svojem potovanju na Nizozemsko izstopil baje na francoska tla v Marseillu. Definitivno to sicer še ni določeno, a zastopnik dr. Leyds se mnogo trudi, da bi izposloval Krügerju to prednost in potrebno dovoljenje. Tu bi mu priredili francoski nacionalci sijajen vsprejem. Angležem pa to seveda ni povolji in so že ukrenili vse potrebno, da se »nesreča« prepreči.

Knjige in časopisi.

»Dom in Svet« štev. 20 prinaša sledečo vsebino: Spomini na dr. Franciška Lampeta. (Spisal dr. Evgen Lampe.) — Dr. Francišku Lampetu v spomin. (Zložil dr. Mih. Opeka.) — O ta testament! (Novela. — Spisal Podgoričan.) [Dalje.] — O smrti. (Zložila Ljudmila.) I, II. — Novo življenje. (Povest iz našega trga. — Spisal I. Kremen.) [Dalje.] — Gospa Marija. (Z naših gorá. — Spisal Fr. Kočan.) [Konec.] — Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek.) [Dalje.] — Književnost. — Hrvaška književnost. Knjige »Matice Hrvatske« za l. 1900. Vjenceslav Novak: Poslednji Stipančiči. Povijest jedne patricijske obitelji. — Pro Charitate. — Poljska književnost. — Ruska književnost. — Glasba. Missa solemnis. — Cerkvena pesmarica. — Slovanske hymny. — Narodno blago. (Nekaj vrač štajarskih Slovencev med Muro in Dravo. — (Priobčil Božidar Flegerič.) — Na platnicah: Resolucije tiskovnega odseka na drugem slovenskem katoliškem shodu. — Naznani. — Darovi za Marijanišče. — Slike: † Dr. Francišek Lampe. — V molitev zapotljena. (Fot. Jerkič.) — Vaja v potrpežljivosti. (Slikal H. Kretschmer.) — Boj z levi.

»Slovenskega Učitelja« 20. številka prinaša naslednjo vrlo zanimivo vsebino: O katoliškem šolstvu. Govoril na II. slov. kat. shodu prof. dr. Ant. Medved. — Spisni pouk na nižji stopinji ljudske šole. M. Štupca. — Pravila »Slomšekove zveze«. (Konec.) — Dopisi. — Slovestvo in umetnost. — Šolske vesti. — Drobline. — »Slov. Učitelj« izhaja dvakrat na mesec in stane za celo leto pet kron. Naroča se pri uredništvu v Ljubljani.

»Pučki Prijatelj«. Vsebinsko br. 20. je naslednja: Katoliški sestanek u Zagrebu. — Zadruga za prodaju vina. — Kako ima biti uredjena konoba za vino? — Čuvanje životinja od muha. — Kako se može poboljšati vinski mast za slabih godina? (Nastavak.) — Kako se ima zimi hraniti perad. — Viesti iz svieta. — Gospodarske viesti i sitnice. — Razne viesti.

Dopisi.

Benetke, 6. oktobra. Danes zjutraj ob 5. uri sem dospel z nagličem le-sem. Dolga vožnja je bila od Assisi, nič manj ko 13 ur. Truden in zaprašen se omijem, nekoliko odpočijem in na to podam v cerkev sv. Marka. Lepa stavba, a pripoznati moram, da na me so napravile cerkve v Padovi, Boloniji, zlasti v Rimu boljši vtis. Na trgu sv. Marka pred cerkvijo stojim, kar s topovi ustrelji, znamenje, da je poludne; golobje ondi pobirajoči zrna zletijo na kvisko, in železni mož — moro — sedeč na mestnem stolpu jame z velikim železnim kladvom udrihati po obešenem zvonu, in našteje mu jih dvanajst. Na to se oglasi veliki zvon v cerkvenem zvoniku, ki kliče ljudi — a za-

man k molitvi — sedaj zopet drugi moro udari na starikasti zvon dvanajstkrat.

Popoldne sem se nekaj časa vozil po mestu v gondoli, pa mi ni nič posebno ugajalo, ker je po nekaterih krajih voda smrdeča. Zvečer je bila godba na Markovem trgu. Iz stanovanja, ki je bilo blizu trga, sem poslušal nekaj komadov, ter čakal, kedaj bodo zaigrali »Hej Slovenci«, ko pa nisem mogel pričakati, sem se podal k počitku.

K sklepu naj še dostavim nekatere podrobnosti: v Padovi sem maševal na grobu sv. Antona, v Loreti v Marijini hišici še le ob 1/2. uri popoldne, ker ravno tisti dan 28. septembra so prišli tje romarji s Francoskega, med katerimi je bilo 300 duhovnikov, ki so vsi opravili isti dan ondi v cerkvi daritev sv. maše. V romarski cerkvi v novem Pompeji sem maševal pod velikim altajem in v Assisi na grobu sv. Franciška Asiškega. Prav hvaležen sem dobremu Bogu za vse te posebne milosti, in da je poslal sv. Rafaela, ki me je vodil, varoval in srečno pripeljal v domači kraj.

Porenta, romar.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. oktobra.

90letnica slovenskega škofa. Danes dne 16. oktobra spolni naš rojak mil. gosp. škof Ignacij Mrak 90 let svojega življenja, je torej v Leonovih letih. Če bi bil ostal v domači škofiji, bi bil zdaj starešina duhovščine.

Dva kandidata. Po odstopu dvornega svetnika Šukljeja so volilci dolenskih mest v srečnem položaju, da je v mnogo narodno naprednih ljubljanskih prvakih vzbudila se želja po mandatu dvornega svetnika Šukljeja in da se je za njihove glasove pričela od raznih naprednih strani prava pravcata gonja. Prvi, ki se smatra za vrednega zastopnika dvornega svetnika Šukljeja, je baje notar Plantan. Poroča se nam, da svojo sposobnost za kandidata kaže sedaj v dolgih pismih vplivnim možem dolenskih mest. Tako je gospod notar pisal štiri strani dolgo pismo nekemu županu. V pismu povdarja kot prvo svojo zaslugo, da je rojen Novomeščan, zatem sledi druga njegova zasluga, da je bil dve leti v Zatičini, potem zabeleži svoje velikansko požrtvovalnost, češ, da bo veliko zgubil pri svoji pisarni na leto, ako ga volijo državnim poslancem. — Druge vesti pa trdijo, da očka Slanc niso nič kaj zadovoljni z notarjem Plantanom in da priporočajo poslancem ljubljanskega gimnazijskega ravnatelja Senekoviča. Agitacija v dolenskih mestih postaja torej čim dalje zanimivejša.

Izpolnitev obrazcev o zgolj cerkvenih ustanovah. Na razna vprašanja čč. gg. župnikov podaje ljubljanski škofijski ordinarijat k svoji okrožnici z dne 6. t. m., št. 3660, nastopna pojasnila: V doposlane obrazce finančne uprave naj se vpiše samo to, kar povedo naslovi dotičnih razpredelkov, ne več, ne manj. Tako naj se vpiše v razpredel »Name des Rechtssubjectes« samo ime ustanovitelja ali ustanoviteljice dotične ustanove, recimo Mihael Osredkar. — V razpredel »Eigenschaft (desselben)« se vpiše samo: je-li mašna ustanova, ali ubožna ustanova, ali molitvena ustanova, ali beneficij; ni pa treba vpisavati ustanovne glavnice, ali obrestij, ali pa števila maš itd. — V razpredel »Sitz (desselben)« pa se vpiše kraj, kjer se dotična ustanova nahaja, n. pr. župna cerkev v Selih, ali podružnica v Loki itd. — Kjer bi doposlani obrazci ne zadostovali, naj si jih gospodje še sami naredé, ali pa naj je zahtevajo od knezoškofijstva, ki ima še nekatere na razpolago.

Učiteljske premembe na Štajerskem. Definitivnimi so imenovani oziroma namesčeni: veroučitelj Al. Čížek na meščanski šoli v Mariboru, Anton Gradišnik v Polju pri Podčetrtku, Ivan Jezovšek pri Sv. Lovrencu pod Prežinom, Ivan Polak v Hrastniku, Marijana pl. Sauer v Mariboru, Elizabeta Klemenčič iz Dobrnika na Kranjskem pri Sv. Jederti pri Laškem, Ana Steska v Šmarjeti pri Rim. toplicah, Marija Danko v Št. Ilju v slov. gor. — Učiteljicami za ročna dela so imenovane: Magd. Pfisterer v Šempetru pri

Gradcu, Alojzija Skrbinsek v Planici pri Mariboru, Jera Gnus v Turjah pri Laškem.

Uredništvo »Dom in Sveta« se je sedaj uredilo tako, da je uredništvo leposlovja prevzel gospod dr. Mihael Opeka, uredništvo znanstvenega dela in ilustracij pa g. dr. Evgen Lampe.

Iz Vel. Poljan pri Ribnici. Nova župna cerkev sv. Jožefa v Vel. Poljanah pri Ribnici bo blagoslovljena prihodnjo nedeljo, 21. t. m. Posvečenje se mora preložiti na drugo leto. Novi zvonovi, ki jih je ulil Fr. Broili v Gorici, so zadovoljili in razveselili vse župljane. Veliki oltar, prižnico in reliefen križev pot je izvršil Fr. Martiner v St. Ulrichu na Tirolskem. Pridi, poglej in presodi!

S sv. Višarij. Na rožnicensko nedeljo smo končali, kakor navadno, letošnje romanje na sv. Višarje. Med tem, ko v prvi polovici ni bilo preveč romarjev, se je v drugi polovici obiskovanje naše starodavne božje poti veselo povzdignilo, tako da moremo s konečnim vspehom biti v vsakem obziru popolnoma zadovoljni. Mali Šmaran je nam pripeljal veliko romarjev; njih število pa je postalo nedeljo navrh ogromno, ker je bilo ta dan gotovo čez tri tisoč romarjev na gori. Izredno visoko število spovednikov (bilo jih je 8) in pri vsem vstrajnem delovanju ni zadostovalo željam pobožnih romarjev. Ta dva praznika, 8. in 9. septembra, bilo je obhajanih okoli 2600. Zadnjo nedeljo, ljudstvo jo imenuje zahvalno nedeljo, presenetilo je nas zopet veliko število romarjev. Iz raznih vzrokov nismo tega pričakovali in smo duhovsko posadko na gori premalo utrdili. Bilo nas je samo pet spovednikov. Ko smo po neumornem dnevnem in ponočnem spovedanju bili prisiljeni ob 11. uri dopoludne spovednice zapustiti, ker je bila že zadnja sv. maša in je Gospod hišo božjo zapustil, so še cele trume obdajale spovednice. Cenimo zadnjo nedeljo število romarjev na 2500 in ono obhajancev na blizu 1000. Vspeh letošnjega romanja, kolikor se pojavlja v številkah, je: sv. maš je bilo darovanih 540; sv. obhajil blizu 22000; pridig in govorov 65; ptujih gg. duhovnov 126. Za vse hvala Bogu in Materi božji!

Blagoslovljenje cerkve v Trzinu. Iz Trzina se nam poroča, da je preteklo nedeljo č. g. nadžupnik iz Mengša slovesno blagoslovil prenovljeno cerkev sv. Florijana v Trzinu. Cerkev je l. 1895 porušil potres, sedaj pa je po raznih zadržkih in ovirah prenovljena, za 5 m. podaljšana ter večinoma na novo prezidana. G. kipar Tončič je altarje in podobe prav ukusno preobrazil. Sedaj se uravna še prostor pred cerkvijo in očedi stanovanje za g. duhovnika. Tako bodo Trzinčani za sprejem novega g. duhovnika, katerega se v kratkem času nadejajo, vse lepo pripravili. Z dohodom duhovnika bodo že nad 50letne želje Trzinčanov po veliki darežljivosti domačega gosp. jubilanta izpolnjene.

Biskup Strossmayer se je v soboto iz Rima vrnil v Zagreb, kjer se pomudi nekaj časa. Nadbiskup Stadler se vrne iz Rima preko Jakina in Metkovića v Sarajevo. Umrl je gosp. Jernej Ciringer, zlato-mašnik, umiroljeni župnik žusemski, včeraj 15. t. m. po kratki pa mučni bolezni. Pogreb bo v sredo ob 10. uri dopoludne. Blagega rankega priporočamo v molitev.

Promoviran je bil včeraj na graški univerzi g. Zirngast iz Vitanja doktorjem zdravilstva.

Konec nenravnega življenja. Iz Gradca se poroča o groznem umoru, ki se je zgodil v Wetzelsdorfu. Od svojega moža ločeno ženo Stindl je njen zapeljivec kamnar Peter Neubichel, ko se jo je naveličal, sunil v 25 metrov globok kamnolom, kjer si je žena razbila glavo in izdahnila dušo. Mož umorjene je hišni posestnik.

Ljubljanske novice. Poročil se je g. A. Ingliš z gđ. Al. Pogačnik. — Zlat prstan ukral je v gostilni pri Blumauerju v Kolodvorskih ulicah čevljarski pomočnik Franc Pojé Antonu Pernetu. — 160 glđ. ukradenih je bilo Ivanu Plešku v neki gostilni v Kurji vasi.

Slovenske predstave v okolici tržaški. Znano je, da tržaški Slovenci ne dobe v mestu nobenega gledališča več na razpolago. Zato je tržaška ženska podružnica

sv. Cirila in Metoda sklenila, da bode priredila prireditelj slovenske predstave po okolici. Dne 21. t. m. bode prireditelj v Rocolu, dne 1. novembra v Barkovljah, dne 2. novembra pri sv. Ivanu in dne 4. novembra v Škednju. Igrali bodo igro »Mlinar in njegova hči«.

Umrli je, zadet od srčne kapi, štajarski dež. poslanec g. Blaž Murer.

V pokoj stopil je g. Ivan Zmugg, c. kr. stražmojster žrebčarskega depota v Ljubljani.

Prvi sneg. Iz Čemšenika se nam poroča: Naši hribi imajo danes bele klobuke. V noči od 15. do 16. pobelil jih je sneg. — Iz Kranja se nam poroča: Naše gore je nočjo pobelil sneg. Danes krasno vreme. — S hribov pri Jesenicah smo dobili razglednico, na kateri nam naznaja prijatelj, da je ondi padel danes prvi sneg. Padel je precej nizko. Vrhovi gora so vsi beli. Gorkote imajo ondi + 20 R. Golica, Rožica in Rovte so brez hribov.

Gluhonemnica v Ljubljani se otvori koncem tekočega meseca.

Ogenj je upepelil 7. t. m. popoldne hišo posestnika Ign. Hribarja v Prelogu pri Kamniku z vsem pohištvo vred. Škoda cenijo na 1550 K, zavarovan je bil za 800 K. Zažgal je njegov 4letni sin. — Dne 10. t. m. zjutraj je pogorela na samem stoječa senica J. Pinca blizu Logatca. — Škode je 600 kron.

Ponesrečil se je 8. t. m. popoldne Lovr. Habe iz Zadloga pri Idriji. Padel je z voza tako nesrečno, da so morali takoj poklicati duhovnika in zdravnika. Umrli je vsled notranjih poškodb 10. t. m. — Orožniška kuharica Marija Bricelj, o katere nesreči smo že poročali, je umrla 13. t. m.

Obesil se je 54 letni Anton Videž iz Gradišča pri Vipavi. Samomorilec je bil oženjen in udan pijančevanju. Zapušča dva odrasla sina.

Vsled ljubosumnosti ustrelil je 14. t. m. zvečer v Rajblu Jan. Suhadolnik 25letno šiviljo Fohn. Zadel jo je v nogo. Odvedli so jo v beljaško bolnico. Suhadolnik je meril na svojega tekmeča, katerega je Fohn vzela v zaščito.

Prebivalstvo v Pulju. Akoravno se v Pulju govori največ hrvaški, je vendar občinski urad našel v mestu 19.288 Italijanov in le 2337 Hrvatov ter Slovencev. Tako se dela statistika v Istri!

Slovenskega organista žele dobiti naši rojaki v Clevelandu v Ameriki. Služba nese na mesec najmanj 100 gld., pa tudi 125 do 150 gld. na mesec, da organist more tudi z družino dobro izhajati ter si še do polovice dohodkov prihraniti. Organist mora biti seveda marljiv, pošten, trezen in redan. Kdor ima veselje in pogum, naj piše č. gospodu Vitu Hribarju, 25 Glass Avenue, Cleveland Ohio, ali pa se oglasi pri č. g. o. Angeliku Hribarju v Ljubljani.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 4. januarja do 12. oktobra je došlo 2629 prošelj za delo in 2406 deloponudeb, 4171 delavcem je bilo 2651 odprtih mest nakazanih in v 1572 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 2 trgovska hlapci, 3 konjski hlapci, 1 vrtni delavec, 1 graščinski sluga, 1 prodajalka, 1 sobarica, 4 gostilniške kuharice, 3 navadne kuharice, 8 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom, več deklic za tovarno, 1 graščinska majarica, 2 dekli za kmetska dela, 1 postrežkinja. Vajenci za trgovino in obrte.

Iz raznih krajev. Vžigalice »Lege Nazionale« so donesle od aprila do konca septembra 1092 K čistega dobička. Slovenci, kupujte Ciril-Metodove vžigalice! — Pogorela je v Trstu tovarna za olje pri sv. Andreju. Škode je 300.000 K. — Koliko prebivalcev ima Trst? Tržaški mestni statistički urad javlja, da je sedaj v Trstu 168.951 prebivalcev. Tekom 10 let se je prebivalstvo pomnožilo za 13.480 oseb. — Škrlatica se je pokazala v Tlavih na Goriškem. Več oseb je že umrlo na škrlatici. — Za dela v seški lukiji je v ogerskem drž. proračunu za l. 1901 namenjenih 1.7 milijonov kron.

Umor v Polni. Sedaj je definitivno določeno, da se obravnava proti židu Hilsnerju vrši dne 25. oktobra v Pizeku. Ob-

tožba očita Hilsnerju, da je umoril Hruzo, očita mu pa tudi, da je na isti način umoril Marijo Klima ter da je žida Erbman in Wassermana po nedolžnem zapletel v afero. V zadevi Klime bode Hilsnerja branil dr. Vodicka iz Pizeka, v ostalih dveh slučajih pa dr. Aurednicek. Za privatne udeležence bode stal nasproti Hilsnerju glede Klime dr. Pevny iz Prage, glede Hruze pa dr. Baksa.

Smrt Slawjanskij Agreneva. Predvčerajšnji ruski listi so poročali o smrti Slawjanskij Agreneva. Na ta poročila se je v »Novoje Wremja« oglašil — Slawjanskij z brzojavko: »Jaz živim in koncertiram v Jekaterinoslawu«. S tem popravljamo tudi svoje včerajšnje poročilo o smrti slavnega ruskega zborovodje.

Jetika zdravljena z nožem. Prof. na madridskem vseučilišču Mallo je te dni poskusil na soprogji contreadmirala Terry operacijo na plućih. Gospa Terry je bila jetična in zdravniki so jo proglasili za neozdravljivo. S privoljenjem soproga in bolne gospe je prof. Mallo napravil na nji jako nevarno operacijo. Odprl je namreč bolne prsi in plučno mrežo in bolna pluća, dokler je našel (tuberkuloze) jetične mehurje, katere je jako oprezno izčistil in potem zaprl plučne otvore in položil od enega kraja do pljuč loka proti jetiki. Nekoliko dni po tej srečno uspeli operaciji se je gospa Terry že boljše občutila in so zdravniki izjavili, da bode najbrže popolnoma ozdravila. Tako javljajo francoski časopisi.

Nova vest o Andreeu. »Berliner Tagblatt« dobiva iz Londona naslednjo vest o Andreeu: Iz Chikage in Mineapolisa prihajajo vesti, da se je tja vrnil neki Knappen, ki je potoval po hudsonskem zalivu. Ta mož pripoveduje, da so mu Eskimci pripovedovali, da so pred dvema letoma videli, kako se je na zemljo spustila »nebeška ladija« (zrakoplov) na najsevernejem tečaju tega zaliva. Eskimci pravijo, da so divjaki, ki ondi bivajo, ubili belega človeka, ki se je v »nebeški ladiji« spustil iz višin. Knappen trdi, da je to bil Andreejev zrakoplov.

879 let zavora in 693 let policijskega nadzorstva je skupno dobilo 231 obtožencev v velikem Maffia procesu v Palmi. Sodna dvorana je bila za toliko številno obtožencev premajhna, zato so bile obravnave v cerkvi reformiranih. Pri obsodbi so obsojenci naredili tak kraval, da so orožniki z največjim naporom naredili mir.

Telefonska zveza okolu sveta. Inženir Pupin v Ameriki je sestavil stroj, ki bi se priklopil vsakih 200 metrov na kabel žice pomorskega brzojava ter bi se tako moglo telefonirati od San Franciska v London. Tako bi se dala izvesti telefonska zveza okolu sveta. Isti inženir javlja, da je iznašel način, s katerim se za telefon lahko rabijo železne žice namestu bakrenih.

Slovo od 19. stoletja v Ameriki. 27.000 ameriških mest je sklenilo, da priredijo 31. decembra slovesno slovo od 19. stoletja. Priredili se bodo meetingi, na katerih se bodo čitali izreki o 19. stoletju najslavnejših mož in vseh vladarjev.

Društva.

(Slov. kat. akad. društvo »Danica«) priredi 18. t. m. v prostorih »Zum Magistrat« I. Lichtenfelsgasse 3, redno zborovo sejo s sledečim vspešnim: 1. Čitanje zapisnika zadnje izredne zborove seje. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo revizorjev. 4. Slovesen sprejem novih članov. 5. Volitev a) predsednika, b) odbornikov. 6. Slučajnosti. Po oficijelnem delu predava A. Šinkovec: O namenu in pomenu »Danicarjev«. Začetek ob 8. uri zvečer. Odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. okt. Cesar je podelil v Kini padliemu kapitanu Thomannu po smrti viteški križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Praga, 16. oktobra. Staročehi so imeli tu shod, kateremu je prisostvoval tudi dr. Rieger. Dr. Matuš je govoril za obnove stare desnice ter dejal, da bode drž. zbor le tedaj delaven, ako se zmanjša število poslancev, katere naj se voli iz deželnih zborov.

Praga, 16. okt. Stein je minulo nedeljo na nekem shodu razkril mnogo zanimivosti glede gospodarstva soci-

jalnodemokratiških vodij z denarjem sodrugov. Obširnejša pojasnila je obljubil objaviti v listih. Mej sodrugi vlada veliko ogorčenje.

Praga, 16. oktobra. Slavni češki skladatelj Zdenko Fibich je umrl v Parizu star 50 let.

Brno, 16. okt. Mej Mladočehi in mej češkonarodnimi delavci na Moravskem se je sklenil kompromis.

Chrudim, 16. oktobra. Dr. Herold je na tukajšnjem shodu povdarjal, da morajo državnozbornske volitve pokazati, da je češki narod ostal zvest svojemu državnopravnemu stališču. Ako se politična situacija ne bode spremenila, državni zbor ne bode zboroval. Od zaupnikov češkega naroda se mora zahtevati, da zbero v boju vse svoje moči, da, ako treba, tudi s telesno močjo preprečijo krivico.

Budimpešta, 16. oktobra. Perzijski šah pride prihodnje leto zopet v Marijine vare. Letos je vzel seboj 106 bicikljev za svoje dvornike. Njegov odhod se je zavlekel, ker mu je zmanjkalo denarja in je moral čakati na šek iz Perzije.

Rim, 16. oktobra. Poroča se, da je naslednikom grofa Revertere določen avstrijski poslanik v Bruslju, grof Khevenhüller.

Pariz, 16. okt. Redarstvo je dobilo povelje, da pazi na anarhističkega pisatelja kneza Aleksandra Fedorova Uhrimova, ki je prišel zopet v Pariz z nevarnimi naklepi. Knez, ki je rojen l. 1851, je bil že pred meseci izgnan iz Pariza.

Bruselj, 16. oktobra. Transvalsko poslaništvo javlja, da s potovanjem predsednika Krügerja v Evropo se nadaljevanje vojske nikakor ne alterira. Buri vstrajajo v boju, če treba tudi na leta. Boj bode končan, ko bodo vsi Buri poraženi. Salk Burger nadomešča Krügerja.

London, 16. oktobra. Reuter. urad poroča iz Pretorije, da se je podalo nekaj uglednih Burov k Dewetu in Bothi, da jima dokažejo neumestnost nadaljnega vojevanja.

Kronstadt, 16. okt. General Dewet je izdal proklamacijo, v kateri izjavlja, da bo dal ujeti vse Bure, ki bi ne hoteli prijeti za orožje.

Kronstadt, 16. okt. Westkent polk je iznenadil burski tabor pri Frankfortu. Buri imajo velike izgube. 8 je ujetih.

Novijork, 16. okt. Iz Manile poročajo, da so vstaši osvobodili kapitana Shildi in 51 mož, ki so jih zajeli v septembru.

Vojska na Kitajskem.

London, 16. okt. »Daily Telegr.« poroča iz Kantona 12. t. m.: Vstaši so premagali ces. čete blizu Hwichtowa. Nad 60 mož ces. čet je ubitih, ostali so pobegnili. Vstaši so zasedli več vasij, katerih pa niso porušili. Vodje zatrjujejo, da se mora vrči dinastija.

London, 16. okt. »Times« poročajo iz Shanghaja 13. t. m.: Kitajski dvor je došel v Ping-tang. 200 milj južno od Tai-yuen-fu.

London, 16. okt. »Daily Chronicle« poroča iz Hongkonga 14. t. m.: Cesarske čete so si zopet osvojile mesto Vei-Čou, katero so zasedli vstaši.

London, 16. okt. Kitajski uradni viri javljajo, da so bili bokserji, ki so hoteli umoriti kitajskega cesarja, drugi pa trde, da je bil napadovalec nek mandžu-vojak.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)
Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.
(Dalje.)

Ko se Lucia nekoliko okrepča in pomiri, popravi si nekoliko obleko že iz navade, a tudi radi tega, ker je ljubila snago in jo je bilo sram. Najprej uredi svoje razmršene in zrahljane kite in popravi naprsni robec za vratom. Tedaj se njeni prsti zamotajo v molek, katerega je prejšnjo noč obesila okrog vratu. Oči se ji upró nanj, po-

lasti se je velik nemir. Spomni se zopet jasno svoje obljube, na katero je pozabila v svoji razburjenosti, ki pa se nenadoma zopet vzbudi. Jedva se je nekoliko pomirila a že se zopet razburi. Če bi njena duša ne bila tako nedolžna, v božjo voljo udana in zaupljiva, polastil bi se je v ti pobitosti obup. Besede ne morejo dohajati njenih vrvečih mislij. Prve, ki ji pridejo na jezik, so: »O jaz ubožica, kaj sem storila!«

Pri teh mislih se prestraši. Spomni se, v kakih okoliščinah je storila obljubo, kako je bila tedaj preplašena, da tedaj ni upala nobene pomoči več, kako pobožno je molila, kako raznovrstne misli so ji rojile po glavi. Da se je kesala obljube, zdi se ji nehvaležna pregreha zoper Boga in Mater božjo; zdi se ji, da ji ta nezvestoba nakoplje nove nesreče, sredi katerih bi niti v molitvi ne mogla upati na rešitev. Hitro popravi to kesanje. Spoštljivo sname molek z vrata, drži ga v tresoči se roki, še jedenkrat ponovi obljubo in ponižno prosi, da bi jo mogla tudi izpolniti, naj ji nebo prizanese in naj je ne muči z mislimi in čutili, katera bi jo še bolj razburila. Renzo je tako daleč, da ni upati več njegove vrnitve.

To je bilo dosedaj za njo britko, a tedaj se ji to zdi delo božje previdnosti, ki je obe dejstvi združila v isti namen. Z jednim skuša opravičiti drugo. Da pa božja previdnost dokonča svoje delo, morala bi tudi na kakšen način poskrbeti, da bi se tudi Renzo udal in jo pozabil... A pri teh mislih postane še bolj otožna.

Ko uboga Lucia opazi, da se zopet kesaja, začne zopet moliti, boriti in hrabriti se kakor utrjen in ranjen zmagovalec proti svojemu premaganemu, ne ubitemu sovražniku.

Namah se čuje cepetanje in veselo govorjenje. Družina se vrača iz cerkve. Dve deklici in jeden deček priskačejo v sobo, za trenotek radovedno gledajo Lucijo, potem pa tekó k materi in se zberó okrog nje. Ta povprašuje po imenu neznanke, odkod je in kaj dela tu. Oni pripoveduje o čudesih, katera je videl. A dobra žena jim odgovorja na vse: »Tiho, tiho!« Nato pride bolj počasi a z radostnim obrazom hišni gospodar. Bil je, če še nismo povedali, krojač za vas in okolico. Znal je čitati in je že parkrat prečital Leggendario de' Santi, Guerrin Meschino in Reali di Francia. Znan je bil kot razumen in učen mož, a on tega ni maral slišati in je vedno pravil, da je zgrešil svoj poklic, da bi, če bi mesto drugih mogel hoditi v šole... Sicer pa je bil dobra duša. Bil je navzoč, ko je župnik prosil njegovo ženo, da bi šla na ono bogoslužno pot; on bi ji ne samo dovolil, ampak jo tudi vspodbudil, če bi bilo treba. Pozneje so ga služba božja, spreved, množica, posebno pa kardinalova pridiga tako navdušile, da se je vračal domov željno in skrbno pričakujoč poročila, kako se je stvar iztekla in ali je nedolžna ubožica rešena.

»Glej, glej!« reče krojač, ko vstopi, in pokaže na Lucijo, ki zarudi, vstane in se jame jecljaje opravičevati. A gospodar stopi k nji, prekine jo ljubeznjivo in reče: »Dobro došla! Z vami je prišel blagoslov božji v našo hišo! Kako rad vas tu vidim! Saj sem vedel, da se boste srečno rešili! Saj še nisem slišal, da bi Bog pričete čudeža ne skončal! Ubožica! Imenitno je doživeti tak čudež!«

Ne mislite, da je samó on ta dogodek tako imenoval, ker je prečital življenje svetnikov. Dokler so ljudje to pomnili, govorili so v vasi in naokrog le o čudežu. In res! Saj ni bilo drugače mogoče, če pomislimo, kaj se je še pozneje zgodilo.

Potem se približa ženi, ki vzema kotel raz ogenj, in tiho reče: »Ali se je vse dobro izteklo?«

»Prav dobro! Vse ti pozneje povem.«

»Dobro, prav! Kadar bo več časa.«

Gospodinja nato pogrne mizo in gre po Lucijo ter jo spremlja do mize, kjer jo posadi, postavi pred njo kopunovo perot, potem pa se še sama z možem vsede in opominja otožno in sramežljivo Lucijo, naj ji! Krojač začne takoj izprva glasno govoriti, motijo ga neprenehoma otroci, ki so sedeli okrog mize. Videli so toliko nenavadnih stvari, da se niso mogli zadovoljiti samo s poslušanjem. Krojač opisuje lepe svečanosti,

¹⁾ Življenje svetnikov.
²⁾ Zgodbe o vojskah.
³⁾ Zgodbe o francoskih kraljih.

potem pa govori o čudnem izpreobrnjenji. Še bolj pa ga zanima kardinalova pridiga, ki je glavni predmet njegovega govorjenja. „Če vidimo tako visocega gospoda pred oltarjem kot navadnega župnika stati...“ „In nekaj zatega je imel na glavi...“, oglasi se deklica.

„Molči! Če tak gospod, tako moder, ki je prečital vse knjige sveta, kar še ni storil nihče, tudi v Milanu ne; če take stvari pravi tako razločno, da vsakdo razume...“

„Tudi jaz sem umela“, pravi mala klepetulja.

„Molči! Kaj si ti neki umela?“

„Umela sem, da je evangelij mesto gospoda župnika razlagal.“

„Molči! Ne govorim o taci, ki kaj umejo, saj taki morajo razumeti. A celo največji butci in trdoglavci so mu sledili v govoru. Le vprašaj, če more kdo sedaj ponoviti njegove besede. Niti jedne ne ujamejo več, a nosijo jih v srcu. Nikdar ni imenoval onega izpreobrnjenega gospoda, a je vedno govoril o njem. Da ga še bolj umemo, treba mu je samo pogledati njegove solzne oči. Cela cerkev je jokala...“

„Res je“, izblekne deček. „Zakaj so vender vsi jokali kot otroci?“

„Molči! In čeprav so naši ljudje tako trdosrčni! Povedal nam je tudi, da moramo biti Bogu kljub lakote hvaležni in da moramo biti zadovoljni, da moramo po svojih močeh delati, pomagati si in zadovoljni biti. Saj ni nesreča, če trpimo uboštvo; naša nesreča je, da grešimo. Lepe besede! Saj tudi on živi kot berač in si mnogo pritrga, da more dati revežem, četudi bi živel lahko lažnejše nego marsikdo. Ah! Kako prijetno ga je poslušati! Drugi pravijo: „Ravnajte se po mojih besedah, ne po mojih delih!“ Pokazal je tudi, da morajo z ubožci in trpini deliti tudi oni, ki niso Bog zna kaki gospodje, a so nekoliko premožnejši.“

Tedaj prestane, kakor bi ga presenetila neka misel. Za trenotek postoji, potem naloži v krožnik jedi, ki so bile na mizi, dene krožnik v robec, katerega prime za štiri konce, potem pa reče starejši deklici: „Na!“ V drugo roko ji dene stekleničko vina in pristavi: Pojdi k vdovi Mariji, nesi ji to in ji reci, da naj nji in otrokom dobro tekne. A prijazno, da ne bo mislila, da si ji prinesla miloščino. Če te kdo sreča, ne povej, kaj neseš! Pazi, da ne ubiješ!“

Luciji se oči zabliskajo, v srcu čuti veliko uteho. Že prejšnji pogovori so jo tako potolažili, kakor bi je ne moglo nič drugega. Gani jo je popisovanje svečanosti, pretresla čudovita pobožnost, v srcu ji je seglo navdušenje gospodarjevo, otožna postane, ko se spomni svoje osebe. A vedno bolj krepko se čuti. Misel na veliko žrtev ji ni več britka, ampak Lucia čuti radi tega celo neko čudno radost.

Kmalu nato pride vaški župnik, pove, da ga pošilja kardinal, naj pogleda po Luciji in ji pove, da jo kardinal še isti dan želi videti in naj se zahvali krojaču in ženi. Vsi trije so tako ginjeni, da ne morejo odgovoriti na blagohotnost tako visocega gospoda.

„Ali vaša mati še ni prišla?“ vpraša župnik Lucijo.

(Dalje sledi.)

Umrli so:

13. oktobra. Marija Grund, delavca hči, 5 mesecev, Trnovski pristan 36, železni in črvenni katar. — Albertina Flassig, učenka, 10 let, Domobranska cesta 1, srčna hiba. — Ivan Rutter, uradni sluga, 76 let, Križevniške ulice 7, plućnica.
15. oktobra. Marija Marout, cestnega ogleda vdova, 79 let, Breg 20, degeneratio cordis, hydrops universalis.
V bolnišnici:
11. oktobra. Josip Kogovšek, mizarški pomočnik, 21 let, legar.
12. oktobra. Anton Kuhar, kajzarja sin, 7 mesecev, carcinoma morbilli scariat.
13. oktobra. Ivan Mramor, gostač, 70 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina
15. 9. več	733-5	5-2	sl. svzh.	dež	
1. jult.	735-5	5-4	sl. svzh.	del. jasno	9-9
2. popol.	734-0	9-9			

Srednja večerajšnja temperatura 8-2°, normale: 10-6°.



939 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalošno vest, da je naša iskreno ljublj. mati, gospa

Marija Marout

vdova c. kr. cestnega ogleda, založnica klavirjev in posestnica

danes ob pol 2. uri popoldne, previdena s svetlostjo za umirajočo, v 79. letu njene dobe mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predrage rajnice hode v sredo, dne 17. vinotoka, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, na Bregu št. 20, na pokopališče pri sv. Krištofu

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Draga rajnica bodi priporočena v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 15. okt. 1900.

Francišek in Janko Marout, sinova. — Josipina Marout omož. Cepin, Minka Marout, hčeri.

Na prodaj sta

2 križeva pota

jeden za gld. 65.—, drugi za gld. 250.— pri 930 12-2

FR. TOMAN-u,
podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Mizarska zadruga

v St. Vidu pri Ljubljani

se topla priporoča prečastiti duhovščini in vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

kakor tudi druge oprave, temne in likane, poljubno po želji izvršene.

Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh poljubnih slogih, lastnih in predloženih vzorcih, najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,
načelnik.

759 8

Dunajska filijalka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 125 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, L. Herrengasse 12.

Dunajska borza					
[Ono 16. oktobra.]					
Skupni državni dolg v notah	95-95	20 mark	23-61	Dunavsko vravnavno posojilo L. 1878	107-—
Skupni državni dolg v srebru	96-00	20 frankov (napoleonov)	19-25	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
Avstrijska zlata rentna 4%	114-15	Italijanski bankovci	90-40	Prijoritetne obveznice državne železnice	—
Avstrijska krona rentna 4%, 200 kron	97-20	C. kr. cekini	11-45	južne železnice 3%	323-—
Ogerska zlata rentna 4%	113-60			južne železnice 5%	119-—
Ogerska krona rentna 4%, 200	90-05			dolenjskih železnice 4%	99-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1694-—	Dne 15. oktobra.		Kreditne srečke, 100 gld.	390-—
Kreditne delnice, 160 gld.	644-50	3-2% državne srečke L. 1864, 250 gld.	170-—	4% srečke dunav. parobr. družba, 100 gld.	350-—
London vista	241-65	5% državne srečke L. 1860, 100 gld.	160-—	Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	42-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-97	Državne srečke L. 1864, 100 gld.	197-—	Ogerskega	20-—
		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-50	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-30
		Tisne srečke 4%, 100 gld.	—	Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—
		Dunavske vravnavne srečke 5%	251-—		
				Saltrove srečke, 40 gld.	170-—
				St. Genois srečke, 40 gld.	198-—
				Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
				Ljubljanske srečke	49-—
				Akcie anglo-avstrijske banke, 200 gld.	263-—
				Akcie Ferdinandove ser. želez., 1000 gld. st. v.	6030-—
				Akcie tržaškega Lloydja, 500 gld.	765-—
				Akcie južne železnice, 200 gld. sr.	145-—
				Splošna avstrijska stavbna družba	145-—
				Montauska družba avstr. plan.	405-25
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	446-—
				Papirnih rubljev 100	255-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zbiranju, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zbiranje. Kulantna izvršitev naročil na berzi.

Menjalnična delniška družba

„M E R C U R“

L. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, L., Stranbelgasse 2.

Pojasnili

v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.